

DIAKON-utdanningen i Danmark - Sverige - Norge

Forstander Rolf Lein, Norge

Utdanningen til diakon tok til i våre nordiske land omkring siste århundreskifte. Dette i tilknytning til diakoniinstitusjonene som er opprettet.

Institusjonene hadde som mål å hjelpe mennesker i deres legemlige og åndelige nød. Diakonien er en frukt av forkynnelsen i den kristne menighet. De som drev diakonien frem var mennesker som stod sentralt i kirkens arbeid. Men de diakonale utdanningsinstitusjonene har aldri hatt noen offisiell kirkelig status. De har vokst frem fordi kristne mennesker ikke kunne være uvirksomme når de så medmennesker i nød.

Det som knyttet diakoniinstitusjonene til kirken var imidlertid ikke bare de forhold som nå er nevnt. Fremfor alt er tilknytningen til kirken blitt sterk fordi de som ble utdannet ved diakoniinstitusjonene — diakonene — visste seg å være kirkens lemmer. Dessverre var det bare få av dem som kunne gå inn i kirkens eget arbeid, og de diakonale institusjonene selv kunne bare benytte en mindre del av dem som stilte seg til tjeneste. De fleste diakonene har derfor måttet gå inn i ulike stillinger i offentlig og privat virksomhet. Men enten diakonene har arbeidet på det ene eller det andre sted, var de seg bevisst at de var kir-

nene vært med i arbeidet. Med denne forsiktige opprømsing av navn må ingen føle seg glemt. En rekke personer har på hver sin måte vært engasjert i rådets arbeid og dette er ikke et forsøk på å gi hverken ros eller ris til noen, men ganske enkelt tatt med for å vise noe av spredningen i engasjementet.

Så feirer Nordisk Diakonråd 25 år. Feiringen vil nok bli markert når rådet trer sammen om ikke så lenge. Dette har ikke vært forsøk på en fyldig historikk, men bare streif gjennom de 25 år. Historien skal nok skrives senere, også for dette arbeidet, og da skal det tas med så meget mere, bl. a. de oppgaver rådet framover vil få å løse. Kanskje blir det nettopp de årene som kommer som vil bli de markerte i historien. Vi ønsker at rådet og den enkelte diakon må få kraft til å gå inn i oppgavene som venter og være med på løsninger til beste for den saken som samler oss og til fremme av Guds rike i verden.

kens lemmer som i Kristi kjærlighets ånd ville komme medmennesker til hjelp.

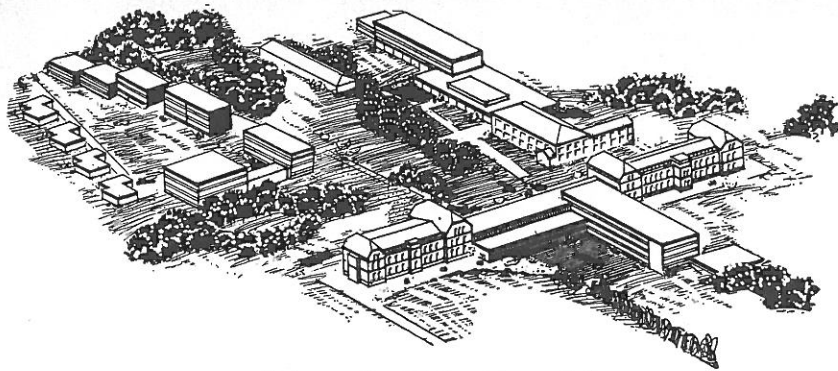
Diakonien er altså kristen kjærlighet i funksjon. Derfor måtte utdanningen til diakon bli forskjellig avhengig av de nødstilstander som til enhver tid kjentes mest påtrengende. Diakonutdanningen har av den grunn fra første stund vært forskjellig i våre nordiske land som i andre land. Dessuten har utdanningen i tidens løp gjennomgått ikke uvesentlige endringer. Det gjelder særlig de senere årene. Dette skyldes at nøden stadig endrer karakter. Videre stiller offentlige myndigheter etter hvert definerte krav til faglig kvalifikasjon. Også kirken har gjennom sine råd og øvrige organer gitt uttrykk for hva den mener diakonien bør ta seg av og hvilke kvalifikasjoner kirkens diakoner må ha. Utvilsomt spiller også de praktiske muligheter for å gi en saksvarende diakonutdanning en rolle. Heller ikke kan utdanningsinstitusjonene se bort fra de arbeidsmuligheter som de fremtidige diakoner vil få når de har gjennomført utdanningen.

Det er imidlertid vesentlig å fastholde at diakonens fremste oppgave må være å gi den hjelp som medmennesker virkelig trenger. Målsettingen må være å kvalifisere for å kunne gi diakonal hjelp i praktiske og menneskelige forhold. Ut fra kristen betraktning innebærer dette også at mennesket må få hjelp til å leve sitt liv i samfunn med Gud.

Derfor har diakonutdanningen alltid vært en kombinasjon av sekulærfag og teologiiskdiakonal utdanning. Innenfor denne ramme må det være frihet slik at utdanningen til enhver tid kan kvalifisere for å hjelpe i den nød diakonene møter i sitt arbeid.

På bakgrunn av dette må de ulike utdannings-tilbud i våre nordiske land forstås.

Vi vil i det følgende gi en oversikt over diakonutdanningen ved de forskjellige institusjoner i tre av våre nordiske land. Stoffet er ordnet slik at vi først ser på hvilke kvalifikasjoner de må ha som kan komme inn ved våre skoler. Dernest ser vi på hva utdanningstilbudet inneholder. Endelig tar vi et overblikk over hvilken formell kompetanse utdanningen gir og hvilke stillinger diakonene kan gå til. I sammenheng med dette vil vi også ta med litt om den kirkelige innvielse til

Det norske Diakonhjem, Oslo.

diakon. På denne måten håper vi at stoffet kan bli oversiktlig og at det vil være mulig å trekke sammenligninger mellom utdanningstilbudene i de ulike landene.

Danmark

I Danmark gis diakonutdanningen ved kolonien Filadelfia i Dianalund på Skjælland og ved Diakonihøjskolen i Århus. Begge steder utdannes både kvinner og menn. Utdanningstilbudene er noe forskjellige.

FILADELFIA:

For å bli opptatt til diakonutdanning må man være mellom 19 og 27 år og minst ha gjennomgått folkeskolens 9. og 10. år. Dessuten må man være legemlig og sjælelig sunn og ha den nødvendige modenhet. Endelig er det en forutsetning at man betrakter utdannelsen som en forberedelse til en tjenende gjerning i Kristi ånd, og man skal sedvanligvis være medlem av den danske folkekirke.

Utdanningen varer i tre år og to måneder. Den omfatter 2.160 timer fordelt på 4 teoretiske perioder. Dessuten omfatter den praktisk utdanning på 24 måneder fordelt på 8 praksisperioder. Disse avvikles på koloniens sykeavdelinger. Dersom eleven har de nødvendige skolekunnskaper kan diakonutdanningen kombineres med utdanning som sykepleier, sosialrådgiver, barneforsorgspedagog eller lignende.

I løpet av utdanningen gis det undervisning i allmenne fag, sykepleierfag og sosiale fag. Dessuten gis det undervisning i kirkelige fag som bibelkunnskap, dogmatikk, konfesjonskunnskap, kirke- og misjonshistorie samt eksegese, homilettikk og katekettikk.

I studieopplegget inngår dessuten institusjons- og studiebesøk såvel i innland som i utland.

Diakonutdanningen svarer til utdanning som pleiehjemsassistent. Den kan utvides slik at man blir sykepleier, sosialrådgiver, barneforsorgspedagog el. l. Diakonene går da til stillinger som krever den fagutdanning man har ervervet seg.

DIAKONIHØJSKOLEN I ÅRHUS:

Ved diakonihøyskolen i Århus starter man med et begynnerkurs som varer i 6 måneder. Kurset er åpent for alle som ønsker et høyskoleopphold. Det tjener som innledning til den egentlige diakonutdanning, men vil også være en god innledning for dem som går inn i annen forsorgsutdanning.

For å kunne starte på den egentlige diakonutdanningen må elevene ha kunnskaper i dansk og regning som svarer til 9.—10. klasse, og de må ha tilstrekkelige kunnskaper i andre sentrale fag. Det forutsettes at elevens holdning til utdannelsens formål er positiv. På grunnlag av dette kan de elever som ønsker det og som skolen finner egnet til å gjennomgå diakonutdanningen på en tilfredsstillende måte opptas til denne.

Det foreligger nå 4 utdanningsmuligheter: Man velger mellom en sosialpedagogisk utdanning eller man kan utdanne seg som pleieassistent. For det tredje kan man ta en annen forsorgsutdanning kombinert med begynnerkurs og avslutningskurs ved diakonhøyskolen. Endelig kan man for det fjerde kombinere avslutningskurset som varer i 10 måneder med annen godkjent utdanning av ca. 3 års varighet.

I det avsluttende kurset gis undervisning i kirkelige fag, allmenne fag og beskjeftigelses- og aktivitetsfag.

Som det fremgår av det foregående vil de diakoner som utdannes ved Diakonhøjskolen i Århus ha forskjellig faglig kompetanse. Dermed vil de også gå til ulike oppgaver. Sosialpedagoger kan få stillinger som medarbeidere i Kirkens Korshær, Blå Kors, Soldathjemmene, KFUM- og KFUK-sekretærer, misjonærer i inn- og utland og de kan få ansettelse i fritidsklubber eller som kordegener. Dessuten kan diakonene gå inn i barne- og ungdomsomsorgen. De må da som regel supplere sin utdanning fordi utdanningen som sosialpedagog i seg selv ikke er godkjent til dag- og døgninstitusjoner. Pleiehjemsassistentene kan få stillinger på pleie- og alderdomshjem og antakelig også innenfor omsorgen i bredere forstand. Til dette kom-

mer en rekke andre muligheter som ikke nærmere kan fastslås. I de senere årene har det vært særdeles lett å få stillinger.

Når elevene har gjennomgått utdanningen får de utlevert diakonbrevet. Dette er et bevis på at man har gjennomgått utdanningen og samtidig et avgangsbevis som oversikt over hvilke fag som det er undervist i. Dessuten inneholder brevet en bedømmelse av de enkelte fag foruten en samlet uttalelse fra praksisstedene.

Da utdannelsen bygger på kristen bekjennelse, er det mulig å bli innviet til diakon i forbindelse med en gudstjeneste som avslutter utdannelsen. Innvielsen foregår i alminnelighet i St. Paulus kirke som er Diakonhøyskolens sognekirke.

Sverige

STORA SKÖNDAL. *Svenska Diakonselskapets diakonutdanning.*

For å komme inn ved diakonutdanningen på Stora Sköndal må man ha gjennomgått en 3-årig gymnasskole eller gymnasskolens 2-årige sosiale linje. Dessuten fordres dokumentert forpraksis på minst 5 måneders varighet.

De som slik opptas går inn på et såkalt propedeutisk kurs som varer i 4 måneder. Etter søknad kan man imidlertid fritas for dette kurset. Utdanningen varer i 4 år. Denne består i 3 års teoretisk utdanning og 1 års studiepraksis. I løpet av den sosiale fagutdanningen inngår som obligatorisk kurs undervisning i teologiske emner med til sammen 230 timer.

Ved Stora Sköndal gis dessuten et spesialkurs som varer i 4 måneder og som omfatter såvel teoretisk som praktisk undervisning. Kurset blir som regel henlagt til den andre praksisperioden i den sosiale fagutdanningen, men kan også tas etter avsluttet sosialfagutdanning. Man tar i første rekke sikte på å gi utdanning til dem som ønsker å la seg innvie som diakon, men kurset står åpen også for dem som i sin sosiale fagutdanning ved Sköndalinstitutet ønsker en bredere og dypere kunnskap i tros- og livsanskuelsesspørsmål, praktisk forsamlingsarbeid, samt i de emner som gir dypere innsikt i alminnelig menneskekunnskap.

Utdanningen tar sikte på å kvalifisere for arbeid i kirkens tjeneste som menighetskurator, forsamlingsassistent eller annen diakonal tjeneste. Dessuten tar man sikte på å kvalifisere for ansettelse i samtlige sosionomyrker i kommunal og statlig regi i Sverige.

Norge

DET NORSKE DIAKONHJEM.

For å bli opptatt ved Det norske Diakonhjem må man fylle de krav som stilles for opptak til

sykepleierskoler og sosialskoler i Norge. For opptak til sykepleierskole må man minst ha gjennomgått 9-årig folkeskole samt folkehøyskole. Opptak til sosialskolen forutsetter at man har avlagt examen artium eller eksamen i artiumsfag. I tillegg kreves praksis av minst et halvt års varighet. På grunn av stor søkning har de fleste som idag opptas ved Diakonhjemmet både examen artium og lang praksis. Dessuten har mange annen teoretisk utdanning før de starter ved Diakonhjemmet. I tillegg til dette må studentene tilhøre den norske kirke eller den Evangelisk Lutherske Frikirke og bekjenne kristen tro.

Sykepleierutdanningen svarer til den utdanning som gis ved sykepleierskolene i Norge, og studentene vil etter gjennomgått 1. avd. være godkjente sykepleiere. På samme måte er de studenter som har gjennomført sosialskolen godkjente sosionomer. I løpet av de årene 1. avd. av diakonutdanningen varer, gis disse undervisning i teologiske fag.

I 2. avd. gis det undervisning i de teologiske grunnfagene som bibelkunnskap, systematisk teologi og kirkehistorie. Dessuten gis det undervisning i praktisk-kirkelige fag som sjelesorg og etikk og i historisk, systematisk og praktisk diakoni.

De som har gjennomgått diakonutdanningen ved Diakonhjemmet vil ha kompetanse som sykepleier eller sosionom. Dessuten har de kompetanse til å inneha stillinger som sognediakon eller diakonikonsulent i Den norske Kirke.

De som har gjennomgått diakonutdanningen kan innvies som diakon når de tiltrer en stilling som defineres som kirkelig stilling. Det er økende interesse for kirkelig tjeneste blant diakonikandidatene, men de fleste går fremdeles til stillinger innen den offentlige helse- og sosialomsorg.

NORSK DIAKONIHØYSKOLE.

Norsk Diakonihøyskole er en stiftelse innenfor Den norske Kirke. Den har som formål å kvalifisere for diakonal tjeneste i menighet og institusjoner.

Skolen er opprettet av Bergens Diakonissehjem, Menighetssøsterhjemmet og Diakonissehuset i Oslo. Den ledes av et styre og et representantskap som henter sine medlemmer fra disse institusjonene.

Basis for undervisningen og opptak er minst tre års ferdig avsluttet yrkesutdanning. Denne romslige rammen representerer et utradisjonelt innslag i norsk diakoni. Således har skolen foruten sykepleiere og sosionomer hatt som elever: Vernepleiere, lærere/adjunkter, småbarnspedagoger, ingeniører, kostholdsøkonomer, konstruktører o. l. Norsk Diakonihøyskole tar opp såvel kvinnelige som mannlige elever.

Som fagskole i diakoni plasseres Norsk Diakonihøyskole de diakonale fagene i sentrum. Om

opp-
nom-
optak
vlagt
I til-
ighet.
idag
rtium
oret-
amet.
nor-
kirke

ning
stu-
god-
uden-
jente
dia-
ng i

giske
: teo-
ervis-
g og
: dia-

ngen
syke-
mpe-
eller

ngen
illing
ende
andi-
inger

enfor
rvali-
stitu-

jem,
et i
skap
usjo-

ninst
enne
onelt
for-
øver:
lago-
ører
inne-

ia-ko-
Om

denne kjerne samler seg de teologiske, sosialad-
ministrative og praktiske fagene. Innenfor de
enkelte faggruppene prøver Norsk Diakonihøy-
skole å gjennomføre en integrert undervisning.

Man har sammenhengende seminar så og si
hver uke. Midt i skoleåret har man innlagt en 8
ukers praksisperiode, der elevene på basis av
interesse eller fremtidsplaner satser spesielt på
orientering enten ved undersøkelser eller over-
veiende trening. Det kreves en hovedoppgave av
hver student i sammenheng med denne praksis.

Med den spredte yrkesbakgrunn som studentene
har vil skolen stadig måtte stå i en utviklings-
situasjonen. Skolen tror dette er sunt såvel for
skolen som for diakonien som sådan.

Diakonikandidatene som er utdannet ved Norsk
Diakonihøyskole står i samme situasjon som
kandidater utdannet ved Det norske Diakonihjem
når det gjelder spørsmål om innvielse til kirkelige
stillinger.

Avsluttende bemerkninger.

Det er felles for diakonutdanningen i de tre
nordiske landene at den tar sikte på å kvalifisere
for kristen omsorg for medmennesker. Dette
søker man å ivareta ved å gi innføring i kristen
tro la dette være retningsgivende for den øvrige
undervisning.

Men ellers er det betydelige variasjoner. Ved
de nordiske diakoninstitusjonene gir man ulike
sekulære fagutdanninger. Dessuten gir man ved
institusjonene diakonal utdanning til kvinner og
menn som har temmelig forskjellig yrkesutdan-
ning fra andre utdanningssteder.

Det er naturlig at de som tar den diakonale
utdanningen er motivert for dette, men bortsett
fra Norge, stilles det ikke formaliserte krav om
tro og kirketilhørighet for å bli opptatt til ut-
danningen.

De som utdannes går dels til kirkelig og dels til
sekulære stillinger.

NØDROP FRA «DE SORTE SOSIALARBEI- DERES ORGANISASJON I SYD-AFRIKA».

(South African Black Sosial Workers
Association — SABSWA)

Raseproblemene i Syd-Afrika fører også med
seg at forventningene til de sortes organisasjoner
vokser forttere enn ressursutviklingen. Og inflasjo-
nen, der som alle andre steder, er et stort prob-
lem. For de sorte sosialarbeideres organisasjon
kostet hver student de har under opplæring ifjor
ca. kr. 1.500. (Skole, opphold, kost.) I år koster

den samme student organisasjonen ca. 2.200, og
de har 55 studenter under utdanning.

Kontakten mellom de sortes organisasjon og
sosialarbeider-organisasjonene i Norden går til-
bake til 1974. Men nå gjelder det virkelig. Skal vi
i Norden hjelpe til at arbeidet fortsetter, eller
skal vi la være å hjelpe, med den følge at utdan-
nelsen av sorte sosialarbeidere kanskje stagnerer,
hvilket vil være meget, meget sørgelig.

Da jeg ble kjent med dette problemet i Puerto
Rico for 2 uker siden, besluttet jeg meg for å
gjøre mitt til at saken ble kjent mellom Nordens
diakoniarbeidere.

Skal vi ikke gi våre brødre og søstre i Syd-
Afrika en hjelpende hånd? Jeg vil be om at dette
nøddrop blir tatt inn i diakonibladene i hele Nor-
den.

Hjelpen — penger — som vil være dobbel hjelp
om den blir gitt så snart som mulig, kan sendes
til sosionomorganisasjonene i de nordiske land.
Eller hjelpen kan også sendes til formannen i
Nordisk Socionomforbunds samarbeidskomité,
Stig Lundström, Saturnusvegen 32, 18 400 Åkers-
berga, Sverige. Telefon 0764/60 583. Stig Lund-
ström tar mer enn gjerne imot gavene og sam-
tidig svarer han på spørsmål vi måtte ønske å
stille.

Med hilsen *Gotfred Rekkebo.*

ASBJ.
HVALSHAGEN A·S
BJERREGAARDS GT. 13 - OSLO 1
TLF. (02) 46 58 71
SPESIALISTER PÅ TEKSTILER OG UTSTYR